

Observatoriu este de două ori în
septembra, miercură și sâmbătă.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl.,
pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa
cu 1 fl. mai multe pe anu; — trimis
cu postă în lăințrul monarhiei
pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— În strainatate pe 1 anu 10 fl.
său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său
11 franci; — numeri singulari se
dau căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Nr. 2.

Romani'a si Russi'a.

V. Dupa dreptele acusatiuni grele redicate in memorandu contra Russiei, auctorulu continuandu are si pentru gubernul romanescu șresi-care mustri, care culmina mai alesu in doue puncte:

Se nu se fia retrasu de pre terenulu dreptului publicu europeu, ci se fia protestatu contra invasiunei russesci si se'i fia oppusu fortia la fortia; că-ci daca muscalii aru fi datu preste resistentia fisica la Prutu, daca adeca s'ar fi versatu sange atunci indata, Europ'a s'ar fi vediutu constrinsa că se'si deschida ochii chiaru fără voi'a sa, se ia cestiunea Romaniei in măna, se aduca pe Russi'a in strîmtoare si se o invetie a respectă dreptulu publicu alu popóralor si staturilor. Dara gubernului din Bucuresci 'ia lipsitu barbatia pentru una fapta că acésta.

A dou'a mustrire ce face gubernului memorandulu este, că elu a pretiuitu prea multu omeni'a si parol'a muscalăsca, s'a incrediutu prea tare si nu a vediutu mai departe in viitoru. Dara totu auctorulu observa, că gubernul romanescu credea pe atunci, că Europ'a va fi parazit u cu totulu pe Turci'a si o va fi lasatu in prad'a Russiei; preste acésta elu nu se indoia intru nimicu, că muscalii si din acésta lupta voru esf invingatori, prin urmare gubernul romanescu a crediutu că va fi multa mai bine a'si castigă titluri noue de dreptu, prin care Russi'a se fia obligata cătra Romani'a. Asia se nascu ide'a confederatiunei (alianciei) cu Russi'a, prin care credea că i se voru asecura Romaniei tôte, starea materiale a tierei, că adeca se nu fia spoliata si devastata de trupe, drepturile ei si mai pre susu de tôte Basarabi'a romanescă. Romani'a s'a facutu confederat'a (aliat'a), Russiei nu din ura cătra Turci'a, nu din simpathia cătra muscali, nici i pentru ide'a panslavismului, ci de frica că se nu fia sfarmata de cătra celu mai tare, in momentele

*) Continuare din Nrii 97, 98, 99 si 100. Precurmaseram acestu memorialu diplomaticu mai virtuosu pentru cau'a poporului macedo-romanescu, a carei stare actuale ni se pare că se afla in criza extrema. Acuma ne intorcemu érasi la memorialul dlui D. S. că se atragemu din nou atentiunea politiciilor nostrii la rationamentele coprinse in trensul, că-ci grele timuri amu ajunsu, si — o repetim: Cestiunea orientale nici decum nu e deslegata.

Foisiór'a „Observatoriului“.

Despre emanciparea Femeielor.

Ómeni voru fi totudéuna aceea, ceva placé femeielor: de voiti déra, că ei se fia buni si virtuosi, invetiati pe femeie, ce este marirea si virtutea.

J. J. Rousseau, in „Emil“.

Un'a din cele mai importante cestiuni ale civilizatiunii moderne este si aceea a positiunei sociali a femeielor, său, cum se mai numesce: a emanciparei femeielor. Cu deosebire in tempulu mai nou vedem, că acésta cestiune nu preocupa numai pre invetiati, ci ea a ajunsu a fi desbatuta chiar in parlamentele din Anglia si Americ'a.

Nu ne indoimu, că cei mai multi dintre noi, său celu pucinu cei cari sunt casatoriti, voru fi de opiniune, că acésta cestiune si-a aflatu fericit'a sa deslegare de candu cu Adamu si Eva.

— Ce felu de emancipare mai pretindu femeiele? voru intrebá unii, nu se multiamescu ele cu positiunea si respectulu de care se bucura că socie si că mame de familia? Nu cumva ele voiesc a schimbá rochi'a cu pantalonii, bonet'a cu cilindru si a rivalisá cu barbatii ce sunt legitimii „domnitori ai creatiunei“?

— Pentru ce nu? li voru respunde acestor'a, radicalele si esaltatele eroine si anteluptatore ale emanciparei femeielor. Inaintea creatiunei femeia este egale cu barbatulu, prin urmare ea inca trebue se se bucore de tôte acelle drepturi, pe cari le exercită barbatulu de secoli, si dela cari femeia a fostu eschisa pâna acum intr'unu modu barbaru si nejustu, prin despotismulu secului barbatescu!

— Ei bine, domnele si domnisoarele nôstre, replica la acésta contrarii emanciparei femeielor, aveti dre-

Sibiu, 6/18 Ianuariu 1879.

Anulu II.

candu Europ'a intréga lasase pe Russi'a cu totulu in voi'a ei, că se faga ori ce'i va placea.

In consideratiunile sale ulterioare auctorulu memorandului afla, că a fostu o erore mare politica a dă uitarei antecedentiele istorice si a se increde Russiei, ci gubernul avea se faga apellu numai la dreptulu publicu alu popóralor Europei, din cauza că prin confederatiunea unilaterale cu cabinetul Russiei, Romani'a potea se ajunga intr'o positiune falsa facia cu Europ'a si se'si perda positiunea sa din dreptulu publicu castigata in pacea dela Parisu la 1856. Din acésta cauza auctorulu crede, ca daca Russi'a s'ar fi portat cu mai multa moderatiune si ar fi respectatu interesele celorulalte poteri, Romani'a era se ajunga a fi sacrificata, că-ci Europ'a ar fi lasatu acésta tiéra mica préda Russiei, din cauza că Romani'a nu ar fi avutu ocazie a'si manifesta intimele sale simtiamente nici a dă lumei probe, cum tôte clasele de locuitori ai tierei sunt cu totulu in contra Russiei si a planurilor de russificare.

Asia dara din acésta argumentatiune ese, că gubernul Romaniei dupa-ce s'ar fi provocat in Aprile 1877 la dreptulu gîntiloru, trebuea se opuna forti'a la fortia, se scotă adeca armat'a la Prutu, se se bata cu muscalii, se nu 'i sufere a trece in Romani'a, că-ci in acestu casu poterile europene si-aru fi deschis ochii mai curendu si aru fi luat cu totulu alte mesuri contra Russiei. Astadi este unu secretu publicu, că Domnulu Carolu I fusese iu tocma de acea opiniune si convingere, că pe langa protestu se dea peptu cu muscalii la Prutu, cu periculu de a perde căteva mii de ómeni, apoi intempe-se mai departe ori si-ce. Pâna intru atâta se simtiá Carolu si oficiarii sei raniti in sufletele loru prin brutalile pretensiuni muscalesci de una parte, era de alt'a prin acea nepasare, sau incai prea pucina ingrijire ce se parea că au cabinetele europene de evenimentele din Orientu.

Ori-ce patriotu romanu va face fôrte bine, daca va luá in de aprópe consideratiune acestea rationamente, acea critica din memorialu, nu pentru că se 'i dea dreptate neconditionata, că-ci nici-unu calculu nu este mai greu si mai nesiguru că celu politicu, si nicairi capritios'a Fortuna nu'si bate jocu de planurile omenesci cu mai multa reutate, decât tocma in evenimentele bellice; dara cestiunea Orientalui ne fiindu nici acum deslegata, casulu

din Aprile 1877 se mai poate repetă, romani'i mai potu ajunge in positiunea strimtorata de atunci, loru li se mai poate intemplă, că se ajunga in stare de a se radimá érasi numai pe fortile proprii. Totu ací ne mai aducem aminte si de una sententia a lui Frid. Schiller: Sunt fapte omenesci, pentru care nu se afla judecatoriu pe acestu pamantu.

Memorialulu dela pag. 13 inainte ne mai descopere, că Russiei 'ia convenit fôrte bine a consideră si tractă pe Romani'a că parte constitutiva a imperiului turcescu, pentru că in casu candu ar fi se o subjuge si incorporedie definitivu in vastulu seu imperiu, se pote dice că o a luat cu sabia, cu dreptulu celui mai tare dela turci, dela sultanu, era nu că ar fi sarit u asupr'a Romaniei puru si simplu precum sare lupulu asupr'a oiei si ursulu asupr'a boului. Totu asia se luase si Basarabi'a in a. 1812, că dela turci, nu că dela romani. De aceea si in Aprile 1877 muscalii trecendu Prutulu disera că trecu preste „fruntari'a turcesca.“ Totu din acea causa, muscalii nu asteptara că convintiunea inchiaeta cu gubernul Romaniei se fia acceptata si ratificata si de cătra Camerc, că ce voiá muscalii se scia de constitutiuni si de camere legislative? Asia muscalii si trecura Prutulu in nótpea din 11 spre 12 Aprile; era apoi supremul comandante m. duce Nicolae in estrem'a sa trufia si arogantia dede proclamatiune „Câtra poporul romanescu“, că si cum elu sau frate-seu imperatulu ar fi suveranul Romaniei, sau daca voiti, sultanul, asupr'a caruia plecase. In acelu momentu cabinetu de St. Petersburg prin acea procedura a sa rupse de facto in bucati tractatulu dela Parisu si cu acela tôte drepturile de autonomia si independencia ale Romaniei, era dreptulu publicu internationale ilu intórse cu fundulu in susu, ilu puse pe simco'a sabie. Nu se poate inse negá, că Russi'a din punctul-seu de vedere a purcesu si lucratu in consequentia logica. Au nu Russi'a fusese aceea, care in tôte tractatele anterioare inchiaiete cu Pórt'a otomana a recunoscutu, s'a invoit, a subseris, că „principatele Moldov'a si Valachi'a“ se fia considerate că parti constitutive ale imperiului otomanu?

(Va urmá.)

tate. Inse, déca d-vóstra voiti a rivalisá si a exercită acelési drepturi că si barbatii, apoi casetori'a devine o anomalia, iéra viéti'a familiara o neposibilitate. Déca d-vóstra voiti se intrati in functiuni de statu, se ve faceti advocate, medice, si deputate, apoi cine va ingrigi de crescerea si educatiunea generatiunilor viitorie? Nu cumva doicele si servitórele nôstre? In casulu acesta, apoi de aci inainte barbatii aru fi constrensi, său de a nu se mai insurá, său déca o voru face, apoi se'si caute viitorile loru socie in cuhnele si in camer'a servitórelor u familiei loru.

— Acésta este tréba d-vóstra a barbatiloru, li respondu cu unu tonu de superioritate si cu unu gestu de scena, acelle eroine neplacabili, noi vremu se ne emancipâmu cu ori-ce pretiu, pentru că se potemu resbună suferintele sclavie nôstre.

Audiendu acestu limbagiu declamatoriu iti vine a crede, ca lumea s'a intorsu pe dosu, si déca lucrulu nu ar fi de o seriositate tragică, te ai pune pe risu, său ai dice cu Dante:

„Non ragionar di lor, ma guarda e passa!“

Déra nu, spre laud'a si onórea femeielor fia disu, nu tôte cugeta astfelii că acelle sorori esaltate ale loru, nu tôte pretindu o astfelii de emancipare, ce implica in sine dissolvarea si nimicirea familiei, a societăti si prin urmare si a Statelor politice. Asupr'a unui punctu ince sunt de acordu tôte femeiele, fia ele de ori-si ce nationalitate, si acesta este: dorint'a si aspiratiunea de a ocupá unu rangu mai onorificu si mai respectatu că pâna acum in societate.

Este necontestabile, că in trecutu si in Oriente pâna in diu'a de astadi positiunea femeielor au fostu plina de suferinta si de oprobriu. Ele au fostu slave in sensu duplu. Au fostu slave ale aceluiasi tiranu, subtu alu carui jugu au gemutu in preuna cu barbatulu, déra ele au fostu si slavele barbatiloru sclavi. Femeia deci nu a potutu a se cugetă la emanciparea sa morale si sociale, pâna candu barbatulu nu si-a versatu san-

Ori-ce inserate,
se platesc pe serie său linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare căte 7 cr., la adou'a si a treia căte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin asemnatuniunile poste statului, adresate de a dreptula la Redactiunea Diariului Observatoriu in Sibiu.

J. G. Baritiu.

Care a fostu portarea serbilor cu romani din Banat si din alte tinuturi?

Acăsta intrebare, purcăsa din tristele experintie si respective reminiscentie ale trecutului mai recente, nu se pune de sinesi prin actualele constelatiuni politice si diplomatic, său mai bine dicăndu: „incurcaturile cestiunei orientale.“ Este tocmai timpul oportunu ca se dămu din acăsta parte unele informatiuni acelorui confratii ai nostri, cari păna acum au fostu atât de fericiti a nu vietiu si suferi printre elementulu serbescu, a nu stă nici in raporturi coreligionarie-bisericesci, nici in ale vietiei sociale si familiare; prin urmare ne avendu ocazioni a cunoșce spiritulu, caracterulu si cu unu cuventu, insusurile de „netolerantia“ de cari este condusu acestu elementu, periculosu ori-caru altu elementu „neslavu“, dar mai vertosu romanului, nici nu si potu dă respunsu indestulatoriu la intrebarea din titlulu acestoru informatiuni.

Multi dintre confratii nostri connationali, cari locuesc cu alte elemente, buna-ora cei din partile ungurene, (din Biharea, Satmaru etc.), dar mai alesu transilvanenii, stau uimiti candu vreunul dintre noi „banatienii“ la conveniri ocazionali le enaramu suferintele năstre seculare din partea conlocutorilor serbi. Nu se potu depinge cu colori destulu de viue, dar si triste amenuntele terorisarilor inca de pe timpul nefericitei si cumplitu simtitei „suprematii“ a „bisericei comune ortodoxe!“ O carte voluminosa cătu bibli'a său mineele, nu le-aru cuprinde pe tōte acelea fatalitati de persecutiuni neleali, reutatișe si necrestinesci, si cari — dupa sute de ani — prin mari si grele lupte ale barbatilor nostri conduceitori nationali si prin iubirea de dreptate a Monarchului, abia ne vediuramu emancipati de unu deceniu incocă.

Intr'unu timpu, candu adeca dela anulu 1864 incocă se tractă „cestiunea despartirei ierarhice a năstra de catra serbi“, colonele diuaristicei năstre nationale gemēu de publicarea numeroselor „Memorande“ cătra preanaltulu Tronu; acolo in „Gazet'a Transilvanie“ si in „Concordia“, mai apoi in „Albina“ au aparatu si multe de celea mai interesante si memorabile tractate, o serie de articlii esiti dincondeile barbatilor mai aprōpe interesati, mai experti si pricepatori. Acolo in acei articlii este fidela icōna a celor espuse. Ori-cine i va fi cetitu pe timpul de atunci, isi va si aduce a minte de coprinsulu loru, mai vertosu acumu in dilele năstre de ingrigare a sortii viitorie.

Lasându dar referintiele avute cu coreligionarii serbi in nefericit'a „comuniune biserică“, intiparite in trist'a memoria dreptu reminiscintie ale timpului de suferintie cumplite, vomu nisui in modu cătu de fideli si nepreocupatu a presentă lumiei romane pre serbii nostri din Banat in tōte, asia cum sunt ei, cum i au cunoscutu stramossi si parintii nostri si precum ii cunoșcemu noi in dilele năstre amarite.

Dela venirea loru sub Imperatulu Leopoldu condusi de archiepiscopulu Csarnojevics se colonsara prin tōte coturile si unghurile Banatului incepandu dela gurele Dunarei spre Sav'a păna la Tis'a, ei au ocupatu terenulu de suprematia in biserică; o cēta intréga de calugari condusi de episopii loru ocupara vechile monastiri si resiedintie episcopesci, fundate, edificate si conservate de poporulu romanu; organisara bisericele dupa chipulu si asemenearea celei din Moscav'a, la acarora administrare pusera mai pretotindenia in comunele — locuite mai inainte de venirea loru — numai de romani, popi dintre calugari. Asia d. e. din monastirea Messiciu de langa Versietiu, San' Georgiu aprōpe de Temisiōra si altele, odinișa romanesci, ba si cea a Hodosiului apartienatoriu din vechime eparchiei romane a Aradului, si astazi se largescu numai calugari serbesci, manandu veniturile enorme ce produc domniele monastiresci.*)

O mana de omeni, acei serbi venetici impresurandu Banatulu se asiediara la inceputu numai cătiva printre multimea de romani; apoi incepandu a se aclimatisă, cu incetul se si familiarisau cu romanii, căci serbulu este dela natura „indrăsnitii“ arogantu si imbolditoriu. Asia, prin comunele cele mai inpoporate de romani, eră de ajunsu unu veneticu de serbu, carele că pescariu său voiegariu incarcatu de bani, isi procură privilegiu de nobilime si cumperandu-si domnia,

sate intregi le stepaniau si subjugau poporulu jobagie loru terorisatōrie.

Acei posessori serbi se numiau la noī cu titlulu turcescu „Spahia“, adeca cavaleru, domnul de pamant; dar ei erau mai tiranisatori sub timpu domnirei loru jobagesci decătu cei din Ungaria; curundu se inbuibara din sudōrea bietului poporul romanu jobagi, pre care ilu tractă mai reu de cătu pre cānele seu legatu in lantiu. Aroganti si despoti mai mari nici Beghi din Bosni'a si Hertegovin'a nu sunt cum erau acei domni fosti Spahii la noi. Nici sanctuariul familialilor n'au remasu ne atacatu de ei si inca adesea prin fortia fisica, tocma că si in Turcia.

Personalulu loru de oficianti si servitori dominali se intielege, eră totu de sangele si panur'a loru; mai acatiau langa sine si căte o venitura de precupeti său asia numiti „Greci“, adeca negotiatori, fiindu-ă dreptulu comercial si de regalie eră — firesce — in man'a loru. Pre aceste instrumente servile le folosea „mari'asa“ dlu Spahia — asia-lu titulă bietulu tieranu jobagi — la terorisari si violentie, mai alesu prin asia numitii „Ispani“, carii săcanau si maltratau pre tieranu la facerea asia numitei „Robote“, adeca cuventu slavonescu, ce se dice romanesce claca silita, său lucru in daru jobagescu.

Noi cei ce amu fostu nefericiti a vedé cu ochii, precum si cei de generatiunea mai tenera cari au auditu din gur'a parintilor acele evenimente păna la 1848/9 ne infioramu aducēndu-ne a minte de ele. Cine le-aru potea crede de fapte necontestabile comise de cătra acei tirani domni, Spahii de odină, cari erau crestini ortodoci!

Dar betranii nostri de căte ori ne enarau cu suspine patianiele loru sub jugulu jobagiei tiranesci, totudēun'a asia ne spuneau: „că Spahii serbi au fostu mai rei tirani decătu cum erau ungurii calvini;“ de ora-ce acestia nu aduceau cu sine venetici din sangele loru, că oprindu pre romani a tiené bōlte si birturi său alte meserii, se'i oprésca a-si castigă pănea de tōte dilele, ba se i scotia cu rusine din satu, numai că se-si puna pre adunaturile loru; apoi acei Spahii unguri calvini nu se faceau Stepani si in biserică oprindu rugatiunile si cantarile romanesce si introducēndu pe ale loru intr'o limb'a pe carea multimea creștilor poporeni nu o pricepea, pre candu acei domni Spahii serbi totu de un'a, de aceeași lege si biserică ortodoxă, faceau asia fără indurare si crutiare.

Adeverate au fostu tōte, căci sciutu este cum s'a octroatu in bisericele din comunele mixte romane-serbe cantarile si rugatiunile numai in limb'a slavénă; eră in celea locuite numai de poporul romanu, de dragulu Spahii său macaru numai alu unicului veneticu serbu, au fostu silitu preotulu se boviside sciindu nescindu, si slavenesc; eră dascalul cu scolarii sei se cănte, ragusindu, pe diumitate si serbesce, se intielege destulu de schimositu, căci nu pricepeau unu cuventu din vre-o cantare in limba straina si greuoa.

(Va urmă.)

Un nou proiectu reactionar alu principelui-cancelariu prusso-germanu.

Orcanulu de mesuri reactionarie cu care s'a napustit poterniculu dictatoru alu Prusso-Germanie asupra natiunei germane, se pare că in locu se scadia din contra devine din ce in ce mai infuriat, amenintiandu cu totala nimicire si modestulu restu de drepturi si libertati, care mai scapasera din naufragiul ce au urmatu celor doue atentate indreptate asupra imperatului-rege Wilhelm. Dupa ce s'a pus in lucrare proiectul anti-socialisticu; dupa ce s'a sugrumatuita libertatea pressei si a intr'unirilor; dupa ce s'a organisatu unu sistem formalu de spionagiu si denuntari; dupa ce s'a proclamat assediulu civilu celu micu asupra capitalei Berlinu si a districtelor invecinate; dupa ce se prepara o inversiunata reactiune pe terenulu economicu, acuma vine principale Bismark si prin unu nou proiectu de lege decapită si parlamentulu germanu, degradandu-lu la o simpla machina compusa de automati, cari de aci 'nainte nu voru potea avea alta vointa decătu aceea a domnului loru. Prin noulu proiectu de lege cancelariulu de „feru si sange“ voiesce se incoronă despotismulu constitutionalu, probandu astfelui tuturor optimistilor si naivilor, că sistemulu constitutionalu si parlamentariu in Prusso-Germania nu este decătu o fictiune vana si visionara.

Tecstulu noulu proiectu de lege, care gratia candidatilor gubernamental din Reichstagulu actualu, va fi primitu că si cele anterioare lui, este urmatorulu:

§. 1. Reichstagulu dispune de o potere penala asupra membrilor sei.

§. 2. Acăsta potere penala va fi exercitata de catra o comisiune, care va consta din presedinte, din cei doi vice-presedinti si din 10 membrii. Acești din urma voru fi alesi la inceputul fiacarei sesiuni inmediat dupa alegerea presedintelui.

§. 3. Pedepsele pe care le pōte dictă comisiunea se conformă delictelor comise:

1. Admonitiune inaintea casei intregi;
2. Deoblegarea a face amenda onorabila inaintea casei adunate in formă prescrisa din partea comisiunii;

3. Eschiderea dela Reichstag pentru unu terminu de tempu fixat. Aceasta se pōte estinde pana la finea perioadei legislativei. De eschiderea ce s'ar intinde pana la finea perioadei legislative se pōte legă si pierdere facultati de a fi eligibilu pentru Reichstag.

Perderea facultati de a fi eligibilu pōte fi pronuntata si independente, candu membrul nu mai apartiene Reichstagului.

§. 4. Candu delictulu implica o fapta, care dupa prescrierile dreptului penal comunu, merita pedepsire apoi comisiunea pōte pre langa amendă dictata de ea, său deca membrul nu mai apartiene Reichstagului, se decida estradarea lui prin Reichstag la tribunalulu penal.

§. 5. In casulu candu Reichstagulu decide estradarea la tribunalulu penal, atunci prescrierile artic. 30 si 31 ale constitutiunii imperiului nu voru fi aplicabile.

§. 6. Candu amendă (§. 3.) va fi pronuntata pentru vre o expresiune său pentru coprinsulu unei cuventari, atunci acea expresiune său întrăga său o parte a cuvantarii pōte fi eschisa din procesulu verbalu stenografic. Intr'unu asemenea casu este oprita si orice alta publicare prin pressa.

§. 7. Activitatea comisiunii are locu candu:

1. o cere presedintele său
2. o propunu celu pucinu 20 membrii ai Reichstagului.

Dispozitia (Nr. 1) său propunerea (Nr. 2) trebuie se se faca in terminu de trei dile dela comiterea delictului.

§. 8. Comisiunea pertactédia si cercetédia subt presidiulu presedintelui său in absența acestuia, subt aceia a celui mai de aprōpe vice-presedinte cu celu pucinu 7 membrii.

Procedura va fi regulata prin unu regulamentu, care va fi elaborata din partea comisiunii si va fi supusu intarirei Reichstagului.

§. 9. Comisiunea decide in modu definitiv. Candu decisiunea suna la eschidere din Reichstag (§. 3. Nr. 3), atunci celu eschisul, in terminu de optu dile dupa publicarea decisiunei, pōte se cera in scrisu sentinta Reichstagului.

§. 10. Presedintele este indreptatit a eschide de-o camdata dela primirea in procesulu verbalu stenografic espressiunile indecente, precum si a opri ori ce publicare a loru prin pressa.

O astfelu de masura provisoria incetăsa in casulu, candu in terminu de trei dile nu se va fi cerutu său propusu decisiunea comisiunii (§. 7.)

§. 11. Calcarile disponitiunilor presedintelui coprinse in §. 6., precum si acelora coprinse in §. 10 nu voru pedepsi cu inchisore dela trei septemani pana la 3 luni, deca cumva coprinsulu celor publicate nu va reclamă o pedepsa si mai grea.

§. 12. Causele, care venite la comisiune nu voru fi terminate la finea sesiunii, voru trece in starea in care se voru află la comisiunea viitoriei sesiuni a Reichstagului."

Acesta este tecstulu unei legi create in ultimul patrariu alu secolului alu XIX, nu in Turcia, ci in marele si gloriosulu imperiu alu Prusso-Germanie, care pretinde a merge in fruntea civilisatiunii moderne. In fatia acestei legi natiunea germana ar trebui se acopere cu unu velu negru bustul Germaniei unite, care isi jereste libertatea ce numai i se promisese, dara de care in realitate nu s'a bucurat pana acum a niciodata!

Revista politica.

Sibiu, 18 Ian. st. n. 1879.

In 15 l. c. s'a intrunitu in Viena érasa senatulu imperialu. Primulu si celu mai importantu obiectu alu discussiunii sale va fi tractatulu dela Berlinu. Este fōrte probabilu, ca opositiunea si cu deosebire d-nii Herbst si Giskra érasa voru dă o representatiune gratuita de gimnastica si ecivististica oratorica superiora si academică, fară că ea se genese cătusi de pucinu pe comitele Andrassy si pe membrii cabinetului provisoriu, care la tōte atacurile ce li se voru face in decursulu desbatelor se voru provocă la logică faptelor inplinite si la faimosulu: „Bosni'a jam occupata“ alu episopului din Serajevo, care afandu-se cu deputatiunea venita din Bosni'a că se-isi exprime omagiele de fidelitate si supunere cătra persoñă Maiestatiei Sale a Imperatului Franciscu Iosifu I, care pe atunci se află in B.-Pest'a, nu intielegea opositiunea ce se facea in diet'a ungarăsa si in delegatiuni in contra ocupatiunii. Opositiunea va fi mai multu său mai pucinu vehementa si intensiva, dara in fine, deconcertata si desmembrata, precum este ea acumă, nu va fi in stare se faca impossibilu si se

*) Disertatiunea metropolitului de fericita memoria Siagun'a, tienuta in congresulu comunu din Carloveti la anulu 1863/4.

O B S E R V A T O R I U L U.

in piedece ratificarea tractatului dela Berlinu si din partea parlamentului din Vien'a, precum n'a fostu in stare a o face nici in diet'a din B.-Pest'a si nici in delegatiuni, care nu numai ca nu refusara mandatulu de ocupatiune, dara votara comitelui Andrassy absolutoriu pentru marea actiune intreprinsa in Orientu, in preuna cu tote indemnitatile de credite pe care au aflatu cu cale a le pretinde dela ele, dupa ce declarase din capulu locului, ca renuntia la orice votu de incredere ce i s'ar da din partea loru.

Acei cari se asteptau, ca la reintrunirea parlamentului din Vien'a se vedia bancile ministeriale ocupate de unu ministeriu nou si definitivu, au fostu amagiti, pentru-ca si de astadata avura ocazie a revedea erasi pe aceiasi ministrii, cari acum este anulu si-au datu pentru prim'a ora demissiunea si cari de atuncea gubernesa in modu provisoriu si prin urmare cu mai pucina responsabilitate fatia cu parlamentulu, decat candu ar fi ministrii parlamentari in sensulu strictu alu cuventului. Aceasta stare anormala va mai duru se dice, inca pana candu se va apropiati terminulu de disolvare a parlamentului actualu, espirandu perioada sa de 7 ani in primavera. Atunci apoi in fatia nouelor alegeri, la care voru participa si boemi, deca pana atunci li se voru inplini cererile loru si li se voru accepta conditiunile de inpacare din partea factorilor competenti, se astupta denumirea unui cabinetu definitivu, a carui programa se dice ca va fi diferitor de aceea pe care o a urmatu cabinetulu Auersperg-Lasser. Deceas subt acea diferența de programa se intielege o schimbare radicala de sistem, seu ca ea nu va fi decat numai o nuantă mai pronuntata si mai energiosa a sistemei urmate pana acum, aceasta este unu secretu care stă inca ascunsu in dosulu viitorului celui mai apropiatu. Sunt multe semne, care ne indreptatiesc a ne astupta la o schimbare. Fi va ea spre bine? Aceasta o dorescu tote poporale monarchiei. Fi va ea spre reu? De aceasta se temu si sunt ingrijate.

Inprejurarea, ca generalulu de artilerie baronul Josif Filipovici, cuceritorulu si pacificatorulu Bosniei si alu Hertiegovinei petrece de mai multe dile in Vien'a este discutata si comentata in diferite moduri. Foile oficiose sustienu, ca bar. Filipovici a fostu chiamatu la Vien'a singuru numai ca se raporteze unei comisii de generali constituita ad hoc sub presedintia feldmaresialui archiducele Albrecht, despre experientele facute in cursulu campaniei avute. Altele dicu, ca este vorba de a se ficsa planulu de operatiune pentru espeditiunea ce are a se intreprinde la primavera spre siansiacul Novi-Bazar, despre care comitele Andrassy a fostu disu in delegatiuni ca: "Austri'a nu trebuie se intreprindia acea espeditiune, dara ca in poterea tractatului dela Berlinu este indreptatita a o face." Se mai dice si aceia, ca numitulu generalu va primi unu portofoliu si probabilu ca acela alu resbelului, in nouu cabinetu ce se dospeste.

Intraceea nouu ministru de finantie alu Ungariei comitele Szapary a reusitu a contracta cu grup'a finanziara lui Rothschild unu nou imprumutu onerosu de 100 milioane, alu carui cursu de emisiune va fi 73 fl. in auru. Diarile independinte din Ungaria in frunte cu deakistulu "Pesti Naplo" combatu acestu imprumutu ruinatoru. Dara ele combatu cu multa violentia intraga politica a d. Tisza, despre care afirma, ca voiesce se imitez in Ungaria dictatur'a reactionara a cancelariului prusso-germanu.

Avendu in evidencia mesurile luate in tempulu din urma in monarchia nostra, apoi este necontestabilu, ca se simte forte tare influenti'a morală ce o exercitasa man'a de feru a principelui Bismarck asupra gubernelor dualistice.

In Bulgari'a diplomati'a russesca lucra neinterruptu si fara pregetu. Grecia reclama Janin'a, era Muntenegrulu se prepara a isi luu cu man'a armata Podgoritza.

Romania este linistita. Ea se prepara pentru Constituanta si se occupa in modu seriosu cu organizatiunea Dobrogei.

Sciri diverse.

(Gimnasiulu si scola normala dela Bradu). La cererea facuta, d. directoru si profesore N. J. Mihaltianu avu bunetatea a ne comunică urmatoare date despre starea aceloru scole romanes:

Scola normala. In class'a III si a IV-a normala se inveta urmatoarele obiecte: Religiunea. — Limba romana. — Limba magiara. — Limba germana. — Geografi'a si Istori'a. — Aritmetica. — Istori'a naturala. — Fisic'a. — De-

semnulu, Caligrafi'a si Cantulu. Invetitori in aceste clase au fostu: Petru Rimbasiu in class'a IV si Nicolau Aronu in class'a III. Numerulu scolarilor in anulu scol. 1877/8 au fostu in aceste doue clase dupa confessiune: 35 gr. or. 2 gr. cath. 1 romanu catholicu, 2 evang. reformatu, 1 de relig. mosaica, cu totulu 34 scolari.

Class'a I et II normala este inpreunata cu scola poporala din locu, propunendu-se obiectele de unu invetitoriu in doue despartiaminte. Tote patru clasele stau subt directiunea gimnasiala.

Gimnasiulu consta din 4 clase cu 5 profesori si adeca: Nicol. J. Mihaltianu, directoru si profesorul Ioanu Velovanu prof. ord. in class'a IV, Constantin Costinu prof. ord. in class'a III, Georgie Parau prof. ord. in class'a II si Nicolau Margineanu prof.

Numerulu scolarilor in cele patru clase gimnasiiale in anulu scolasticu 1877/8 a fostu dupa confessiune: 56 greco. or. 2 gr. cath. 3 rom. cath. dupa nationalitate 58 romani, 2 magiari, 1 germanu cu totulu 61 scolari.

Ore care se fia caus'a acestei frecventie forte mica si necorespondiente?

— (Redactoru nou.) Cu 1 Januariu a. c. d. profesore Aronu Hamsea a luat redactiunea "Bisericei si Scolei," foya bisericësca, scolastica, literara si economică, ce appare odata pe septamana in Aradu. Salutam cu caldura pe nouu nostru colegu si i dorim succesi deplinu in nou'a sa cariera!

— (Necrologu.) Vasiliu Zsiro, preotu gr. cath. in Siri'a cu ficele sale Cornelia si Veturia si mam'a Victoria Vass, ved. Gramma cu anima intrisata incunoscinta pe toti amicii si cunoscutii loru despre mörtea iubitei socie, mame resp. fice Victoria Gramma, carea dupa unu morbu indelungatu proveedita cu sf. sacramento ale murindiloru a repaosatu in Domnulu in 8 Januariu a. c. la 12 ore nöptea in alu 30-lea anu alu etatii si alu 12-lea alu fericitei sale casatorii. Inmormantarea se facu in Siria in 10 Januariu. Fia-i tierin'a usiora si memor'a bine-cuventata!

— ("Crucea Elisabeta.") Monitoriulu publica trei decrete Domnesci, prin cari A. S. R. Domnulu in urm'a aprobatu A. S. R. Domnei, a bine-voit u a confeti "Crucea Elisabeta," unui mare numaru de domne si domnisoare, cari s'au destinsu in tempulu campaniei trecute, prin ingrijirea bolnaviloru si prin strengerea de ofrande.

Acesta este a dou'a serie, prin care se confira acesta decoratiune; spatiulu nu ne permite a reproduce astazi aceste liste, pe care inse ne rezervam a le publica in numerulu viitoru.

Deodata cu aceste conferiri, ministeriulu publica si urmatoriulu comunicatu la adres'a domnelor si domnisoareloru decorate:

"Din cau'a serbatoriloru nu s'au potutu distribui brevetele crucii "Elisabeta" d-neloru alu caroru nume figurézia in diferitele decrete publicate in "Monitoriulu oficialu."

"In asteptarea remiterei acestoru brevete ministrulu afaceriloru streine isi face o datorie a preventi pe tote aceste domne, ca sunt in dreptu a purta crucea "Elisabeta" chiaru de acum." Pressa.

— (Denumiri). Printr'unu decretu apparutu in "Monitoriulu oficialu" dela 24 Decembre st. v. d. profesore Vasilie Boerescu se numese pentru o noua perioada de trei ani in postulu de decanu alu facultatii de dreptu din Bucuresci, d. profesorul A. Treb. Laurianu decanu alu facultatii de litere si filosofia si d. profesorul Alexe Marinu decanu alu facultatii de scientie.

— (Gratiare.) Cu ocasiunea sf. Serbatori ale nascerei Mantuitorului nostru Isus Cristosu, A. S. R. a bine-voit u a gratia de restulu inchisorii, ce au a mai suferi pe 37 condamnati.

— (Principele Bismark si decoratiunile romane.) Gubernulu germanu, precum se scrie din Berlinu face dependinte permissiunea de a purta decoratiunile romane conferite supusilor germani, dela regularea cestiunii jidiloru in Romani'a.

— (Falsificare de bancnote austriace). Precum ne relatasa diariile din Bucuresci, Marti in septaman'a trecuta s'a infatisatu inaintea Curtiei cu jurati din Bucuresci, unu procesu criminalu de cea mai mare insemnatate. Era vorba de falsificarea unui numru considerabilu de bancnote austro-ungare in pieze de cate diece fiorini.

Pe banc'a acusatiloru se vedea acusatii in numeru de 7 si adeca: 1. Moritz Herman Enricu Sibner de 30 ani, prussianu de origine, giuvaergiu in Calarasi; 2. Nicolae Balcansky, de 54 ani, bulgaru, arendas, domiciliat in Calarasi; 3. Ghita Albuletiu, de 34 ani, romanu din Transilvania, economu de vite, domiciliat in comun'a Jagalia; 4. Janos Horvaty, unguru, de 36 ani, machinistu, domiciliat in Calarasi; 5. Hihale Dumitrescu de 21 ani, grecu, birtasius

in Calarasi; 6. Mihailu Greff, de 60 ani, germanu, architectu, domiciliat in Calarasi si 7. Scarlatu M. Greff, de 24 ani, germanu, zidaru din Calarasi. Toti acestia aveau unu aeru nepasatoriu. Pe més'a curtiei se vedea unu pachetu cu vre-o 300 bancnote austriace falsificate, in pieze de cate diece fiorini, alu caroru desemnu era admirabilu imitatu. In privint'a acesta nu se potea face nici o deosebire intre ele si cele adverate; differentia se tradau numai in colorea unor'a, care era prea pronuntata si in prea marea grossime a charthiei. In sala se mai aflau si instrumentele, care servisera la falsificarea aceloru bancnote.

Dupa unu rechisitoriu prea interesantu, acusatulu Sibner marturisi, ca elu a falsificatu biletele, recunoscu pe cele ce i se presentara si facu totu istoriculu crimei implicandu si pe ceilalti acusati, cari negara participarea loru la crima.

Curtea condamna pe Sibner, agentu materiale alu falsificarei la 5 ani de reclusiune si achita pe ceilalți, neexistandu probe suficiente de participarea loru la crima.

— (Domnulu V. Aleandrescu Urechia) a plecatu in 28 Decembre st. v. la Dobrogea pentru a studia reformele ce sunt de introdusu in ramur'a instructiunei publice in nou'a provincia romana.

— (O statistica a ghebosilor.) De cateva dile — dupa cum scrie diariulu parisianu "Figaro" — a murit unu ghebosu in alu carui testamentu s'a aflatu aproape 2000 de foi pline de statistic'a ghebosilor. Reposatulu era neinsuratu, independentu si bogatu si facuse intr'unu siru de ani, multe calatorii in tote cele cinci parti ale lumii, pentru a isi adună notitie asupra suferintei sale.

In Spania aflat pe cei mai multi ghebosii si istorisesc, ca la polele muntilor Sierra-Nevada la fia care 30 de locuitori gasesce unu ghebosu. Este curioasa opinionea sa asupra ghebeii, acarei forma ar stă in raportu neindiosu cu tienutulu in care traesce ghebosulu, ca gheba ar fi inalta si ascutita in tierile muntoase, scunda si lata in tierile nemuntoase.

Dupa calculatele sale numerice, ajunge la resultatul, ca ar fi aproape 1 milionu de ghebosii pe totu pamentulu, unu la o mia de individi. Diametrulu inaltimii ghebelor luat din 600 de mesura da 20 asia ca tote ghebele puse una peste alta ar formă unu turnu inaltu ca de 200.000 metri. — Ultim'a pagina a manuscriptulu remasu contine ultim'a dorintia a reposatului, accea adeca de a i pune pe mormentu figur'a de marmora a unui ghebosu. — Rom. Libera.

— (Laptele de vaca si morbulu diphtheritis.) Unu medicu din London sustine pe basa experientelor facute, ca vacile aru fi supuse acelu morbu si ca laptele loru ar fi unu midiulocu de infectare. Colegiulu medicilor din Londonu se va ocupă cu esaminarea acestei descoperirii. Lumea si cu deosebire medicii astupta cu o inpatientia lesne de explicatu, parerea ce isi va da colegiulu asupra acestei cestiuni.

— (Cum s'a introduc bancnotele asiatici in Russi'a.) Unu cozacu din Stanitia-Wetljanu au fostu adusu de pe campulu de resbelu din Asia, o bucată de pendia in satulu seu natale si o darui miresei sale, o feta ca de 19 ani. D'abea purtase feta doue dile hain'a ce si-o facuse din aceea pendia si se bolnavi, murindu apoi se aratara tote simptomele pestilentiei. Pocene dile dupa aceea murira toti ceilalti 6 membri ai familiei manifestandu-se si la ei acelasi semne ca si la feta.

— (Notitie literarie). Cu placere constatam, ca atatu diariile politice catu si literarie de dincéce de Carpati, afara numai de "Transilvania" fostulu organu "betranu si ologu," alu "Asociatiunei transilvaniei," precum avu amabilitatea a ilu numi "junele, gentilulu si sprintenul Telegrafu Romanu" din Sibiu in Nr. 1 din 2 Januariu st. v. — voru continuă a se publica si pe anulu 1869.

Că presentu de anulu nou mai primiramu următoarele publicatiuni:

— "Politica contemporana — Martirii dela 48 si Salvatorii dela 66" de G. Marzescu fostu deputatu in Constituant'a din 1866. Bucuresci, 1878. Aceasta este o brosura prea interesanta din punctul de vedere alu politicei partidelor militante din Romania, care la apparitiunea sa a facut o resicare sensatiune in cercurile politice din capitala, discutata fiindu si in diariile, persiflata inse de dn. Cogalniceanu.

— "Partid'a Militara fatia de Partidele politice din tiéra de: Unu Oficeru superioru Romanu. Bucuresci, 1878. In feliulu seu, abia s'ar pote aplică si asupra acestei brosuri aceea ce amu disu mai susu despre a d. G. Marzescu.

— "Calendariu pe anulu ordinariu 1879." Redigeatu de: Mironu M. Calinescu, secretariulu "Societatii pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovina." Anulu alu VI. Pretiul 60 cr. v. a. Cernauti. Acestu calendariu bogatu, bine redigeatu si eftinu, care

se publica pe 131 pagine in 4-o, se afla de vendiare si la tipografi'a lui W. Krafft in Sibiu.

Date statistice despre literatur'a magiara.

Carti tiparite in limb'a magiara se afla numai dela reformatiune incóce si anume dela 1530. Dela acelui anu pana la 1711 dn. Carolu Szabo cautandu prin toté bibliotecale si pe unde a sciatu, a descoperitul numai 1790 carti magiare. Se intielege inse de sine, că si din acele partea cea mai mare se compune din carti religiose, de rogatiune, scolastice, unele chronice, éra scientifice mai nimicu, din cauza că acele era tractate in limb'a latina pana in dilele nóstre. Carti nemtiesci, tiparite totu in Ungari'a, din secolii 15 et 16 descoperi Carolu Kertbenyi 1317 volume! Asia dara legănalu literatuei nationale alu ungurenilor este numai cu celu multu 40 de ani mai vechiu decatul alu romanilor.

In timpul nostru literaturei magiare ii dà man'a se faca progresse considerabili, avendu si panca si cutitulu in man'a sa. Revist'a bibliographica arata că in a. tr. 1878 in Ungari'a si Transilvania's au tiparit 1312 carti si brosiure in limb'a magiara si numai 317 in alte limbi ale patriei. Prin cele magiare se reprezinta 25 de specialitatii sau ramuri de cunoscintie. Cele mai multe sunt scolastice, adeca 312, apoi vinu beletristice (literatura usiéra) 145, istorice 107, national-economice de care se simtiá lipsa mare 103, theologice 70, philologice 52, pedagogice 38, phisicali 67, matematicae 32, de medicina 28 etc. In toté acestea se intielegu si cele multe numai traduse din alte limbi, sau compilate.

Press'a periodica a fostu representata in a. 1876 prin 315 diarie de tota man'a, éra pe 1877 acelui numeru crescu la 381. Din acestea au fostu magiare politice 96, beletristice 28, de specialitatii (Fachblätter, szaklapok) 106, humoristice numai 5. Din toté 381 sau trimisul cu post'a in anul 1877 nri de foi 24 milioane 417.895, adeca preste 4 milioane mai multe decatul in 1876 din cauza evenimentelor mari. Din foile politice magiare au mersu cu post'a 10 milioane 684.329, nemtiesci 7 milioane 589.804, croatice 729.358, serbesci 360.700, romanesci 129.622 (in 1876 romanesci au mersu numai 91.808 nri, asia dara au sporitu), italiane 24.864, evreesci 20.800, germano-magiare 78.259. Din foile beletristice au mersu cu post'a in limb'a magiara 1 milionu 815.827, croatice 71.760, nemtiesci 20.596, slovace 9.180, serbesci 20.000, romanesci 34.119.

Acestea cifre le avemu dupa revistele literarie din „Pesti Napló“. Comparate cu altele totu din acestea tieri, de inainte de es. cu 10 ani, si totuodata cu cele ce se publica din a. 1878 in staturile civilisate, ele sunt forte instructive, din care adeca potemu invetiá si judeca multu.

Sumariu prescurtat din materiile publicate in Observatoriu anului I.

(Urmare.)

Nr. 72. Economia politica, cursu intregu de Jer. G. Baritiu, in 7 Nri. — Continuari s. a. m.

Nr. 73. Sciri interesante dela Mehadi'a, despre archiducele Iosifu, buna-vointa sa cătra romani.

Nr. 74. 75. Continuari, politic'a dilei s. a. m.

Nr. 76. Actiunea cehiloru, consideratiuni nationali si politice. — Din Romani'a note diplomatice relative la Basarabi'a si respunsul gubernului romanu la nota Russiei.

Nr. 77. Despre coloniile italiane, de M. A. Cannini. — Deschiderea camerelor Romaniei in sessiunea extraordinaria cu discursu memorabile de tronu. — Continuari.

Nr. 78. Studiu relativu la economia nationale si la istoria civilatiunei in Transilvania, discursu academicu, in 6 Nri. — Continuari s. a. m.

Nr. 79. Discussiuni politice, interne si externe.

Nr. 80. Romanii peninsulei balcanice, dupa Timpulu. — Proiectu de lege, pentru reorganisarea societati academice ca corpu alu statului.

Nr. 81. Dela congresulu national-bisericescu alu romanilor gr. resariteni etc., processe verbali in mai multi Nri, dupa Tel. rom.

Nr. 82. Continuari s. a. m.

Nr. 83. 84. 85. Intrarea triumfale a trupelor in Bucuresci, programa, solemnitate insocita de entuziasmu, importan'a ei. — Continuari. — Polemia "Romaniei libere" cu "Telegrafulu romanu" asupra activitatiei si passivitatiei, inputari aspre.

Nr. 86. Situatiunea in Europa dupa tractatul dela Berlinu. — Érasi despre intrarea triumfale. — Statutele societatii maiestrilor caltunari din Lipova. — Scandale mari in diet'a Ungariei.

Nr. 87. Cestiunea politica si nationale a Croatiei.

— Discussiuni politice la situatiune s. a. m.

Nr. 88. Cestiunea macedo-romana si memorialulu la congresulu europeu, in 5 Nri. — Kossuth despre occupatiunea Bosniei, in 2 Nri. — Scandalulu cu Lad. Tisza si Blas. Orban. — Proiectu de regulamentu pentru regularea parochiilor gr. res.

Nr. 89. Desbateri din senatulu imperiale dela Vien'a in causa Bosniei si ceteve continuari.

Nr. 90. Continuari si diverse.

Nr. 91. Proiectu de adresa alu dietei serbesci (punctele sale mai importante). — Recensiune magiara asupra Istoriei lui Michail Voda de Nic. Balcescu. — Corespondent etc.

Nr. 92. Continuari. — Revista politica. — Necrologul cav. Al. Popoviciu din Bucovina.

Nr. 93. Din Romani'a, reflecziuni la interpelatiunea lui Max Falk facuta la B-Pesta in privint'a

OBSERVATORIULU.

Romaniei (critica). — Annexarea Dobrogei. — Afganistan. — Continuari.

Nr. 94. Discursurile deputatilor G. Popu si P. Cosma in diet'a Ungariei relativu la Bosni'a si la asupririle romanilor, in 4 Nri. — Romani'a. — Acte publice despre annexarea Dobrogei. — Deschiderea camerelor s. a. m.

Nr. 95. Credint'a in pacea lumii, clatinata, nu intarita. — Despre o espoziune romanescă in Transilvania. — Situatiunea politica si sociala in Prusso-Germania. — Demonstratiunile politice in B-Pest'a etc.

Nr. 96. Alte scandale infriicosiate din Ungari'a, intemplete in academ'a scientifica. — Sciri din Romani'a. — Hygien'a poporala (morbbul Diphteritis).

(Va urmá.)

Tarifa cea noua postala

pentru epistole de valore, pachete, assignatiuni postale si rembursari.

(Valida din 1-a Novembre 1878 in comerciul internu si in comerciul cu Germania.)

Regule generale:

1. Pentru ori-ce tramitere cu post'a se va plati unu portu dupa greutate, pentru fia-care tramitere cu valore declarata se va plati si unu portu pentru valore.

2. Post'a primesc numai pachete pana la 50 de kilograme spre a le spedá mai departe. Exceptiune facu dela acésta gropurile cu bani de aur, de argintu si de arama, care se primesc si peste 50 de kilogr.

3. Tramiteri peste 10 kilogr. se primescu neconditionat numai la si catra acele statiuni postale, unde sunt mediulce suficiente de espedatu.

4. C'unu singuru biletu de frachtu nu se potu tramite mai multe de trei pachete la aceea'si adresa, der' candu se tramtui cu rembursare (Nachnahme), cauta se se faca pentru fiecare pachetu cate unu biletu de frachtu deosebitu.

5. Tramiteri in interiorulu tierei potu se contine si cate o scrisoare, la tramiteri in tierile straine inse acésta nu este ertatu.

6. Pachete peste 1½ kilogr., care se tramtui in tieri straine, trebuie se fia supuse mai inainte oficiului vamalui.

7. Scrieri, mustre de marfuri etc. fara aratare de valore se tacseza cu portu scadiu si se espedea prin post'a de epistole.

I. Tarifa portului pentru greutate.

A. Pentru tramiteri ordinare.

1. Pentru epistole francate in Germania pana la 250 grame.

2. pentru epistole interne francate si pachete pana la 500 de grame,

3. pentru tramiteri in localitate francate pana la 2½ kilogr. — pana inclusive 10 miluri — 12 cr. peste 10 mil. — 24 cr.

4. Pentru pachete francate pana la 5 kilo incl. pana incl. 10 miluri — 15 cr., peste 10 mil. — 30 cr.

NB. La tote tramiterite de mai susu, déca nu se platescu, se mai adaoga 6 cr.

5. Pentru pachete peste 5 kilo:

a) pana incl. 10 mil. (I zona)	— 3 cr.	à unu kilo
b) peste 10 — 20 "	— 6 cr.	
c) 20 — 50 "	— 12 cr.	subtr. — 30 cr.
d) 50 — 100 "	— 18 cr.	" — 60 cr.
e) 100 — 150 "	— 24 cr.	" — 90 cr.
f) 150 "	— 30 cr.	" — 120 cr.

NB. Obiecte peste 8 kilo (la zona IV si V peste 7 kilo si la zona VI peste 6 kilo), se pachetéza pentru o distantia de peste 20 de miluri mai bine in doue pachete de cate 5 kilo.

B. Pentru tramiteri, care coprindu unu spatiu mai mare, portulu se urca cu jumataate sumei. Pentru tramiteri nefrancate pana la 5 kilo se adaoga si aici 6 cr. mai multu.

NB. Ca voluminóse se privesc pachete: a) cari sunt mai lungi de 1½ metri; b) cari sunt mai lungi ca 1 metru si mai late de ½ metru, si sunt mai usiore de 10 kilogr.; c) acelea, cari dupa form'a loru ceru unu spatiu neproportionat, seu cari ceru o ingrijire mai mare.

II. Portu pentru valore se computa la tramiteri numai atunci, candu se arata o valore. La tramiterile de bani trebuie se se arata tota valorea loru.

A. Pentru tramiteri de valore inchise, fara destinctiune de departare.

1. In intrulu tierii pana la 50 fl. } — 3 cr.

2. In localitate pana la 150 fl. } 50—300 fl. } — 6 cr.

3. In intrulu tierii dela 150—300 fl. } 200—300 fl. } — 3 cr.

4. In localitate dela 200—300 fl. } 300—400 fl. } — 6 cr.

5. In comerciul cu Germania pana la 300 fl. } 400—500 fl. } — 3 cr.

6. La tramiteri de valore peste 300 fl. sunt de a se platit pentru cate 150 fl. 3 cr., in care casu sume partiale se computa totudéuna că 150 fl. deplini.

B. Pentru tramiteri de valore deschise se computa fara diferintia de distantia unu porto cu jumetate mai mare. In epistole deschise se primescu numai sume de 150 fl. si numai in comerciul internu.

III. Tarifa pentru assignatiunile postale.

pana la 5 fl. 5 cr. | 500—1000 fl. 1.— | Competitientile se

5—50 " 10 " | 1000—2000 " 1.50 | platescu prin lipirea de marce pe blan-

50—150 " 20 " | 2000—3000 " 2.— | chetele assignatiuni loru.

150—300 " 30 " | 3000—4000 " 2.50 | Oficiolate postale ordinare potu primi assignatiuni postale numai pana la 150 fl. Numai oficiolate postale de ale statului si cassele directiunei postale potu primi assignatiuni pana la sum'a de 1000 fl. si sume pana la 5000 fl. se potu primi numai, déca se tramtui la Vien'a si la Buda-Pest'a. Sume peste 300 fl. se espésa mai eftinu prin epistole, decatul prin avisuri.

IV. Tarifa rembursarii.

Pana la 10 fl. 6 cr. | Pana la 35 fl. 21 cr. } s. c. l. |

15 " 9 " | 40 " 24 " } pentru cate 5 fl. mai multu

20 " 12 " | 45 " 27 " } se socotescu cate 2 cr.

25 " 15 " | 50 " 30 " }

30 " 18 " | 55 " 32 " }

Post'a redactiunei.

Multiamit'a nostra sincera si caldura la toti OO domni abonati, amici si binevoitori, pentru aducerea aminte pe dio'a de anulu nou. Primesa votulu nostru ferbinte la vietia indelunga si fericita!

Clusiu, 10 Ian. Despre comuna Pinticu? Mai asteptam.

Clusiu, 12 Ian. Multiamita si stringere de mana fratișca.

Clusiu, 15. Binevoiti a cautá in fruntea foiei, in drepta: cate 7 si 6.

6. Ving'a, 15. Cu tota placerea in altu Nr.

Rechet'a, 10. In facia Camerei? Dara cine'i va suferi contra ori-carui usu parlamentariu? Eta unde duce lips'a totale a educatiunei politice. Pentru partea din urma a scrisorei poti garanta?

N—ea, 12. Se va intardia numai din cauza traductiunei. Salutare cordiale.

Gher'l'a, 9. Lucru de necreditu. In data ce va permite spatiu.

Gher'l'a, 7. Respusu din partea tipografului prin posta.

Blasiu, 11. Mare multiamita. Dara decopierea inscriptiunei?

Cu Nr.-lu I se incepù Anulu II alu „Observatoriului“. Condițiile de abonament se potu vedea in fruntea diariului.

Pentru mai mare inlesnire a onor. publicu cetitoru si la rogarile ce ni se facura deschidemu prin acésta abonamentu si pe

Triluniulu Ianuariu—Martiu cu 2 fl. v. a.

Esemplarie complete si legate din cursulu anului trecutu mai avemu numai optu. Pretiulu unui exemplariu este de: 8 fl. v. a.

ABONAMENTU

la

„ALBIN'A CARPATILORU“